

ДО 85-РІЧЧЯ ХАРКІВСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ АКАДЕМІЇ КУЛЬТУРИ

УДК [378.6:008](477.54-25)(091)

В. М. ШЕЙКО,
М. М. КАНИСТРАТЕНКО,
Н. М. КУШНАРЕНКО

РЕПРОДУКТИВНИЙ ПІДХІД ДО ПІДГОТОВКИ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ КАДРІВ У ХАРКІВСЬКІЙ ДЕРЖАВНІЙ АКАДЕМІЇ КУЛЬТУРИ

На основі репродуктивного підходу висвітлюються основні здобутки Харківської державної академії культури в підготовці науково-педагогічних кадрів упродовж останніх двох років.

Ключові слова: науково-дослідницька діяльність, підготовка наукових і науково-педагогічних кадрів, Харківська державна академія культури.

На основе репродуктивного подхода освещаются основные результаты Харьковской государственной академии культуры в подготовке научно-педагогических кадров за последние два года.

Ключевые слова: научно-исследовательская деятельность, подготовка научных и научно-педагогических кадров, Харьковская государственная академия культуры.

The main results of the Kharkiv State Academy of Culture in scientific and pedagogical staff training within the last two years are represented on the basis of reproduction approach.

Key words: research activity, scientific and pedagogical staff training, the Kharkiv State Academy of Culture.

Сьогодні вищі навчальні заклади України все більше набувають ознак наукових установ, трансформуються в сучасні науково-освітні інституції, провідні осередки розвитку галузевої науки відповідного профілю, де зароджуються, формуються й успішно функціонують наукові школи, де продукуються нові ідеї та наукові знання, які витримують першу апробацію в студентській аудиторії, набувають поширення на регіональному, національному і світовому рівнях. Науково-дослідницька діяльність стає однією з пріоритетних напрямів функціонування кожного сучасного українського ВНЗ [1; 4; 5; 7; 11; 14].

Харківська державна академія культури (ХДАК) — вищий навчальний заклад, знаний своїми науковими здобутками не лише в Україні, а й в інших країнах світу. Висока наукова результативність академії відома широкій науковій спільноті, регулярно висвітлюється на сторінках монографічних видань та шпальтах провідних періодичних видань [8; 9; 10; 12;13].

Мета статті — на основі репродуктивного підходу висвітлити успішний досвід Харківської державної академії культури з підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів.

Репродуктивний підхід [1; 4] до науково-дослідницької діяльності має принаймні два основні значення: 1) відтворення наукових результатів у дисертаціях, монографіях, статтях, підручниках, навчальних посібниках та інших публікаціях; 2) репродукування результатів наукової діяльності — підготовка наукових і науково-педагогічних кадрів. Саме останньому аспекту приділяється основна увага в статті в контексті науково-дослідницької діяльності Харківської державної академії культури.

Слід підкреслити, що Харківська державна академія культури — перший і впродовж тривалого часу єдиний на теренах України вищий навчальний заклад культурологічно-мистецького та бібліотечно-інформаційного спрямувань, який понад 80-річний період посідає лідерські позиції в підготовці якісних фахівців (бакалаврів, спеціалістів, магістрів), а також наукових і науково-педагогічних кадрів (докторів і кандидатів наук) означеного профілю. Цей факт визнано не лише на вітчизняному, а й на світовому рівні.

Офіційним підтвердженням іміджу ХДАК можна вважати успішне проходження цим ВНЗ у 2011 р. процедури повторної акредитації за найвищим IV рівнем. Свідченням високого авторитету ВНЗ можна вважати численні схвальні відгуки про його діяльність урядових і професійних інституцій, зарубіжних і українських колег, кумульовані в регулярних випусках дайджесту «Віват, Академіє!» [3], а також результати багатьох вітчизняних рейтингів, які проводять офіційні, професійні і громадські інституції України. Згідно з їх результатами, академія входить до когорти кращих ВНЗ України [14, с. 9].

З кінця 1980-х — початку 1990-х рр. керівництво ХДАК серед основних стратегічних напрямів розвитку ВНЗ обрало підготовку наукових і науково-педагогічних кадрів на власній базі. У 1994 р. було відкрито аспірантуру, а в 1996 р. — докторантуру, взято курс на зростання наукового цензу штатних науково-педагогічних кадрів академії як важливого чинника якісної підготовки фахівців і науковців нової генерації культурологічно-мистецького та бібліотечно-інформаційного профілів.

З метою підвищення продуктивності науково-дослідницької діяльності в ХДАК створено відповідну інфраструктуру: студентське науково-творче товариство (СНТО); раду молодих учених; аспірантуру; докторантуру; дві спеціалізовані вчені ради із захисту докторських (кандидатських) дисертацій з унікальних наукових галузей — «культурологія» та «соціальні комунікації»; два фахові збірники наукових праць — «Культура України» та «Вісник Харківської державної академії культури»; декілька щорічних міжнародних

і всеукраїнських наукових і науково-теоретичних конференцій та ін. Нині науковий ценз професорсько-викладацького складу ХДАК складає понад 70% (майже 20% — це доктори наук, професори), тоді як у середньому по ВНЗ України — приблизно 50% [7, с. 14].

Слід підкреслити, що репродуктивна діяльність ХДАК з підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів відповідного спрямування здійснюється відповідно до сучасних посиленних вимог щодо якісного складу викладачів ВНЗ України III–IV рівнів акредитації, одним із головних показників якого є кількість штатних докторів наук, професорів, кандидатів наук, доцентів. При цьому особлива увага приділяється наявності у ВНЗ власних докторів наук.

Рівень наукового цензу штатних викладачів ВНЗ є одним із найважливіших показників його якості, одним із головних критеріїв його оцінювання як на державному, так і на професійному та громадському рівнях. Зокрема державні інституції гарантують успішне проходження вищим навчальним закладом процедури ліцензування й акредитації освітньої діяльності, особливо в напрямі підготовки магістрів. У цьому разі завідувач випускової кафедри обов'язково має бути доктором наук із профільної наукової (освітньої) галузі (напрямку, спеціальності). Ліцензований обсяг підготовки магістрів напрямку залежить від чисельності докторів наук, котрі працюють на штатних засадах на цій кафедрі. Існує практика визначення можливої кількості магістрів у такій пропорції: п'ять магістрів на одного доктора наук. Цей показник привнесено з наукової сфери, де визначено: доктор наук, професор одночасно має право здійснювати наукове керівництво не більше, ніж п'ятьма докторантами або аспірантами. Виникає цілком слушне запитання: чи є цілком адекватним таке співвідношення в освітній діяльності ВНЗ культури і мистецтв України? Адже відомо, що тут, зокрема на мистецьких кафедрах, поряд із докторами наук, працюють народні артисти України, професори, які, зазвичай, не мають наукового ступеня, однак є авторитетними професіоналами у своїй галузі. Однак маємо констатувати, що нині Харківська державна академія культури відповідає всім цим посиленим вимогам Уряду, МОНмолодьспорту та Міністерства культури України.

Відповідно до наукового цензу визначається можливість відкриття у ВНЗ аспірантури, докторантури; спеціалізованих учених рад із захисту докторських (кандидатських) дисертацій; надання періодичним і продовжуваним виданням статусу фахових та ін. Отже, цей показник є одним із стрижневих для надання ВНЗ України статусу наукової установи. І в цьому разі ХДАК за своїми показниками науково-дослідницької діяльності перевершує середньостатистичні по Україні, що є унікальним явищем для ВНЗ культури і мистецтв нашої країни.

Зазначимо, що на сьогодні середній офіційний показник наукового рівня ВНЗ України має тенденцію до значного зростання. Так, якщо впродовж останніх десяти років він складав 26%, то нині збільшився майже вдвічі і становить 50% [7, с. 14]. Здійснюючи постійний моніторинг захисту в Україні докторських і кандидатських дисертацій, присудження наукових ступенів та присвоєння вчених звань викладачам вітчизняних ВНЗ, сподіваємося, що ці офіційні дані базуються на реальному співвідношенні штатних викладачів-науковців і сумісників, міграція котрих в Україні набуває значного поширення за зразком європейського і світового досвіду.

Серйозно досліджуючи проблему підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів для зарубіжних країн, України в цілому та ХДАК зокрема, керівництво академії виявило декілька основних тенденцій, характерних не лише для вітчизняного, а й для світового наукового простору, на які зважає під час розробки та реалізації її інноваційного поступу в цьому напрямі.

По-перше, досвід свідчить про значне падіння престижу наукової діяльності серед молоді. Майбутні фінансові й матеріально-технічні дивіденди від результатів їхньої плідної наукової роботи є незначними порівняно з іншими видами діяльності, що значно відбивається на прагненні молодого покоління навчатися в аспірантурі, а згодом і в докторантурі, дослідженні обраної проблематики. Про навчання в аспірантурі та докторантурі мріють одиниці, маючи для цього об'єктивні і суб'єктивні підстави. Саме тому ХДАК обрала таку дієву практику: відстежування і прийом до аспірантури й докторантури обдарованої молоді, здатної забезпечити інтелектуальний генофонд України, підтримати та примножити здобутки вітчизняної наукової школи. Їхнє «виращування» здійснюється ще зі студентської лави, оскільки підготовка наукових і науково-педагогічних кадрів в Україні має ексклюзивний характер, як і в усьому світі.

У ХДАК розроблено й успішно реалізовано індивідуальний план кожного аспіранта, докторанта, що передбачає різні види наукової діяльності, кінцевим результатом якої мають стати: 1) захист докторської чи кандидатської дисертації в термін, відведений аспірантурою чи докторантурою; 2) подання кваліфікаційної роботи до відповідної спеціалізованої вченої ради. Цей процес потребує постійного контролю проректора з наукової роботи, аспірантури, випускових кафедр, рад факультетів, ученої ради ХДАК, яка двічі на рік заслуховує на своїх засіданнях результати наукового поступу молодих науковців, примножуючи таким чином кількість і якість наукових шкіл ХДАК, котрих нині налічується понад 30. Слід зазначити: результативність функціонування аспірантури й докторантури ХДАК за кількістю захищених дисертацій сягає майже 50%, що відповідає середньостатистичним даним по Україні.

Тісно пов'язаною з першою можна вважати другу проблему, надзвичайно важливу для всіх ВНЗ України в цілому і для ХДАК зокрема: підвищення наукового цензу власного науково-педагогічного складу, — оскільки підготовка останнього зумовлена не лише фінансовими і матеріально-технічними, але й морально-етичними труднощами, пов'язаними зокрема з тимчасовою заміною викладачів, котрі наважилися на вступ до докторантури чи аспірантури (денної форми навчання), а потім «безболісне» повернення їх на їхні робочі місця. Це потребує від керівництва ХДАК розроблення та реалізації довгострокових і короткострокових (принаймні на три-п'ять років) перспективних програм підготовки науково-педагогічних кадрів для свого ВНЗ, що успішно втілила академія в останні роки. Основним способом підготовки власних докторів і кандидатів наук стало їх навчання в докторантурі й аспірантурі ХДАК, а також в аналогічних інституціях інших ВНЗ України.

Слід зазначити, що не кожен сучасний український ВНЗ бере на себе велику відповідальність щодо підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів серед штатних викладачів, як це робить ХДАК. У цій складній ситуації, щоб суттєво підвищити науковий ценз свого ВНЗ, керівники багатьох ВНЗ змушені використовувати можливості міжвузівської і внутрішньовузівської міграції викладачів із докторськими, а інколи й кандидатськими, ступенями.

Суть міжвузівської міграції, яка доволі поширена за кордоном, полягає в тому, що нині кожен більш-менш титулований учений — доктор наук, професор — має змогу чи то за власним бажанням, чи за запрошенням будь-якого ВНЗ України стати його тимчасовим співробітником на засадах сумісництва. Окрім задоволення власних науково-освітніх амбіцій та отримання фінансової вигоди, міжвузівська міграція має й позитивний соціально-професійний ефект: обмін позитивним досвідом навчальної та наукової діяльності різних ВНЗ України. Студенти периферійних ВНЗ набувають можливості, хоч і тимчасово, навчатися в кращих вітчизняних учених-педагогів. Крім того, сам ВНЗ у цьому разі має нагоду підвищити рівень наукового цензу ВНЗ завдяки запрошеним сумісникам — докторам і кандидатам наук. Така практика в певних межах має позитивний ефект, однак останнім часом вона набуває на науково-освітньому терені України все глобальніших масштабів. Це завдає суттєвих збитків у системному відтворенні наукового потенціалу ВНЗ України.

Останнім часом у науково-освітньому просторі України набуває поширення і так звана внутрішньовузівська міграція. Так, щоб отримати державну ліцензію на підготовку магістрів або відкриття аспірантури й докторантури, обов'язковою вимогою є в першому разі — наявність на випусковій кафедрі не менше двох докторів наук, професорів за профілем, один з яких має бути її завідувачем; у другому — при відкритті докторантури — не менше п'яти докторів наук

з означеної наукової спеціальності. За таких умов багато ВНЗ України вдало маніпулюють цими показниками. Поширеною є практика, коли одного і того ж доктора наук, професора «тимчасово» призначають завідувачем випускової кафедри щоразу перед проходженням вищим навчальним закладом процедури ліцензування чи акредитації. Часто потім він знову обіймає посаду пересічного члена тієї чи іншої кафедри. У цьому сенсі заслуговує на увагу ХДАК, де існує багаторічна виважена система підготовки кадрового резерву на всіх ділянках її діяльності. Звісно, існують і певні труднощі, пов'язані з підготовкою докторів і кандидатів наук із мистецьких спеціальностей, де науковий ступінь — доволі рідкісне явище. Однак у цьому напрямі ХДАК діє особливо енергійно.

Нині Харківська державна академія культури має один із найпотужніших в Україні науковий потенціал із культурології, мистецтвознавства та соціальних комунікацій. У 2012 р. на штатних засадах працюють 38 докторів наук, професорів, 150 кандидатів наук, 1 член-кореспондент Національної академії мистецтв України; 3 народні артисти України; 8 заслужених діячів мистецтв України; 9 заслужених артистів України; 7 заслужених працівників культури України; 1 заслужений художник України.

На всіх етапах розвитку ХДАК наукові дослідження та підготовка науково-педагогічних кадрів завжди були і залишаються пріоритетними напрямками діяльності, що визначають її науково-дослідницький потенціал та імідж. Докладається немало зусиль для репродукування і нарощування наукового потенціалу, його ефективного використання, формування і розвитку власних наукових шкіл, залучення до наукової роботи талановитої молоді та створення найсприятливіших умов для її творчого зростання.

Увага до наукової діяльності в академії не є випадковою, вона забезпечує фундаменталізацію освітньої підготовки та універсалізацію навчального процесу через поєднання науки й освіти, сприяє науковій асекурації навчального процесу й інноваційної моделі розвитку культури України, формуванню наукових шкіл. У світі визнали, що тільки через розвиток науки та її інтеграцію з навчальним процесом можна досягти нової якості освіти та забезпечити її інноваційну складову. Якісний розвиток науки й освіти, їх поєднання перетворюються на стратегічний резерв держави, суспільства та культури, стають найсприятливішим фактором інтеграції в європейську та світову науково-освітню спільноту. Якісний розвиток науки, конкурентоспроможність — запорука прискорення цих процесів.

Усвідомлюючи, що інтеграція науки й освіти й, отже, нова якість останньої, неможливі без відповідної підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації, керівництво академії наголошує на пріоритетності означеного завдання. Підготовка наукових і науково-педагогічних кадрів в академії здійснюється через

аспірантуру (з 1994 р.), докторантуру (з 1996 р.), інститут здобувачів (з 1994 р.). У 2012 р. об'явлено набір у докторантуру з п'яти наукових спеціальностей: 26.00.01 — теорія та історія культури; 26.00.04 — українська культура; 27.00.02 — документознавство, архівознавство; 27.00.03 — книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство; 17.00.03 — музичне мистецтво. Набір в аспірантуру — з 9-ти наукових спеціальностей: 26.00.01 — теорія та історія культури; 26.00.04 — українська культура; 27.00.02 — документознавство, архівознавство; 27.00.03 — книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство; 08.00.01 — економічна теорія та історія економічної думки; 13.00.05 — соціальна педагогіка; 26.00.05 — музеєзнавство, пам'яткознавство; 17.00.02 — театральне мистецтво; 17.00.03 — музичне мистецтво.

Особливу увагу керівництво ХДАК приділяє підготовці докторів наук, справедливо вважаючи, що від вирішення цього питання залежать майбутнє академії, її науковий потенціал. Прийом до докторантури у 2011 р. становив 4 особи порівняно з 2010 р., серед них вибори першість три доценти академії. Загальна кількість докторантів нині становить 7 осіб, серед них 6 — викладачі академії.

Значних масштабів для галузевого ВНЗ набула підготовка науково-педагогічних кадрів в аспірантурі. У 2011 р. до аспірантури було зараховано 17 осіб. Майже таку ж кількість аспірантів планується зарахувати й у 2012 р. Загальна кількість аспірантів на сьогодні становить 62 особи. Із 11-ти випускників захистили дисертації у відведений термін 5 осіб. Коефіцієнт ефективності зріс і становить майже 50%, хоча є перспективи подальшого зростання цього показника. Незважаючи на сприятливі умови, створені в академії для аспірантів, ця проблема залишається надто актуальною.

У ХДАК створені й успішно функціонують дві спеціалізовані вчені ради з правом захисту докторських і кандидатських дисертацій, у яких захисти відбувалися за чотирма найважливішими науковими спеціальностями: спецрада Д 64.807.01 — за спеціальностями: 26.00.01 — теорія та історія культури; 26.00.04 — українська культура (в галузі культурології, мистецтвознавства); спецрада Д 64.807.02 — за спеціальностями: 27.00.01 — теорія та історія соціальних комунікацій; 27.00.03 — книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство (в галузі соціальних комунікацій). У ХДАК діє єдина в Україні спецрада зі спеціальності 26.00.04 — українська культура.

Упродовж багатьох років жодних принципів зауважень до атестаційної політики академії, функціонування спеціалізованих учених рад і якості захищених дисертацій не було. Слід констатувати той факт, що за останні п'ять років викладачі та співробітники академії захистили 18 докторських та 52 кандидатські дисертації. Лише минулого року науковий ступінь доктора наук отримали 4 викладачі академії, кандидата наук — 6 співробітників.

Науковий потенціал ХДАК, його можливості вирішувати складні наукові проблеми перш за все втілюються в майже 30-ти науково-творчих школах, що формувалися впродовж усієї історії академії. Визнаними в Україні та відомими в зарубіжних країнах є такі наукові школи: культурологія, соціальні комунікації, музичне мистецтво, мистецтвознавство, соціальна педагогіка та ін.

У 2011/2012 н. р. академія успішно реалізує інноваційний проєкт щодо стратегічного розвитку нових наукових галузей — «культурологія» та «соціальні комунікації».

Творчий колектив провідних науковців академії в складі В. М. Шейка, Н. М. Кушнарєнко, М. В. Дяченка, В. О. Ільганаєвої, М. М. Каністратенка, О. В. Кравченка, І. О. Давидової, С. В. По-трашкова, А. А. Соляник, Л. В. Стародубцевої, О. О. Тортіки, В. П. Ряполова, Л. Г. Тишевської та ін. у 2011 р. переробив, доповнив та опублікував 2-ге видання робочих програм кандидатських іспитів з наукової галузі «26 — культурологія» за такими спеціальностями: 26.00.01 — теорія та історія культури (культурологія, історичні, філософські науки, мистецтвознавство); 26.00.02 — світова культура і міжнародні культурні зв'язки (культурологія); 26.00.04 — українська культура (культурологія, мистецтвознавство); 26.00.05 — музеєзнавство, пам'яткознавство (культурологія, мистецтвознавство, історичні науки); 26.00.06 — прикладна культурологія, культурні практики (культурологія). З наукової галузі «27 — соціальні комунікації» було опрацьовано та видано робочі програми з таких спеціальностей: 27.00.01 — теорія та історія соціальних комунікацій; 27.00.02 — документознавство, архівознавство; 27.00.03 — книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство; 27.00.04 — теорія та історія журналістики; 27.00.05 — теорія та історія видавничої справи і редагування; 27.00.06 — прикладні соціально-комунікаційні технології; 27.00.07 — соціальна інформатика. Творчий колектив провідних учених ХДАК І. І. Польська, О. І. Козак, О. О. Тарасова, І. Ю. Коновалова, А. М. Жданько, Н. О. Рябуха (науковий редактор — В. М. Шейко підготували й опублікували робочу програму кандидатського іспиту зі спеціальності 17.00.03 — музичне мистецтво. Це — оригінальні науково-програмні продукти, які будуть корисними для вчених, викладачів, аспірантів, докторантів, працівників культурологічної, мистецтвознавчої та соціально-комунікаційної сфери наукової діяльності.

У 2012 р. триває активна робота провідних учених ХДАК над трьома фундаментальними дослідженнями: разом з Інститутом культурології Національної академії мистецтв України загальнодержавної НДР — «Українська культура: історико-культурологічні виміри» (В. М. Шейко; опрацьовуються зареєстровані в УкрІНТЕІ України дві загальноакадемічні НДР: «Вітчизняна та світова культура: історико-теоретичні аспекти» (державний реєстраційний номер

0109U00511) (науковий керівник, доктор історичних наук, професор В. М. Шейко та «Документально-комунікаційні структури суспільства: інноваційні стратегії розвитку» (державний реєстраційний номер 0109U00512) (науковий керівник, доктор педагогічних наук, професор А. А. Соляник.

У 2011 р. проаналізовано діяльність понад 20 наукових шкіл ХДАК — дослідницьких колективів, які відповідають таким основним якісним характеристикам: наявність наукового лідера, когорта учнів-послідовників, декількох поколінь продовжувачів наукової програми, висока ефективність наукової діяльності її прибічників. Наукові школи очолюють відомі вчені-наставники, переважно доктори і професори. Серед них: В. М. Шейко, М. В. Дяченко, Н. М. Кушнаренко, І. І. Польська, В. О. Ільганаєва, А. О. Рижанова, А. А. Соляник, І. О. Давидова, Л. Я. Філіпова, Г. Г. Асеев, Ю. І. Лошков, А. Т. Щедрін, О. І. Чепалов, І. В. Зборовець, Г. Д. Панков, М. М. Каністратенко, А. З. Житницький, І. І. Гулеско та ін.

Результати наукових досліджень набувають висвітлення в численних наукових публікаціях лідерів наукових шкіл та їхніх учнів. Протягом останніх років у цьому напрямі спостерігається позитивна динаміка.

У 2011/2012 н. р. викладачі, докторанти, аспіранти, студенти, співробітники ХДАК за результатами наукових досліджень опублікували 1119 видань. Серед них: монографій — 13; підручників, навчальних посібників — 19; статей і тез доповідей — 930; науково-методичних матеріалів — 145; авторефератів дисертацій — 8; дайджестів — 1; біобібліографічних покажчиків — 2.

За рішенням ученої ради ХДАК фінансує видання індивідуальних наукових монографій. Серед кращих монографічних досліджень, опублікованих у 2011–2012 рр., слід передусім назвати такі:

Шейко В. М. *Культура України в глобалізаційно-цивілізаційному вимірі (історико-методологічні аспекти): монографія* / Василь Шейко; Акад. мистецтв України, Ін-т культурології. — К., 2011. — 551 с.

Большакова А. М. *Психологія особистісної реалізованості суб'єкта життєвого шляху: монографія* / А. М. Большакова; Класич. приват. ун-т. — Запоріжжя: КПУ, 2011. — 312 с.

Степанов В. Ю. *Державна інформаційна політика: проблеми та перспективи: монографія* / В. Ю. Степанов. — Х. : С.А.М., 2011. — 546 с.

Останнім часом змінюється формат проведення наукових конференцій ХДАК: у режимі on-line проведено Другу міжнародну науково-практичну конференцію молодих учених «Пам'яткоохоронні традиції Слобожанщини»; міжнародний круглий відео-стіл «Проблеми професійної підготовки спеціалістів соціальної сфери в Росії та Україні»; веб-конференцію — V Всеросійська науково-практична конференція «Духовно-моральні цінності робітничої молоді» та ін.

Оцінюючи рівень наукової репродуктивності кадрів у ХДАК, можна сформулювати висновок, що він є на сьогодні оптимальним для галузевого ВНЗ України, однак існують перспективи подальшого зростання. Над цим активно працює керівництво Харківської державної академії культури.

Відомо, що більшість викладачів вищої школи не лише України, а й країн СНД достатньо прохолодно ставляться до виконання своїх службових обов'язків стосовно наукової роботи. Поширеною можна вважати практику, коли викладач «згадує» про неї перед підписанням чергового контракту, проходженням конкурсу на заміщення посади, під час подання документів для отримання вченого звання професора чи доцента. На думку вчених, такий відрив від науки призводить до відсутності постійного ознайомлення викладачів із сучасними науковими результатами, отриманими у відповідній галузі у власній країні й за кордоном, спричиняє недостатність монографічних видань, фахових наукових статей, новітніх підручників, навчальних посібників, програмних і науково-методичних матеріалів, що зумовлює низьку якість професійної і наукової підготовки випускників вишу та їх невідповідність вимогам роботодавців [4, с. 60]. У зв'язку з цим керівництвом ХДАК було вжито певних заходів. Серед них: підготовка та захист докторських (кандидатських) дисертацій викладачами академії, доведення наукового цензу науково-педагогічного складу академії до 80% ; підготовка та видання провідними викладачами — вченими ХДАК — підручників і навчальних посібників з грифом МОНмолодьспорту України; щорічне опублікування у фахових наукових виданнях України не менше 2-5 наукових статей.

Репродуктивний підхід стимулює академію до підвищення результативності наукової діяльності її викладачів. Наразі актуалізується питання щодо розроблення та впровадження системи показників оцінювання результативності наукової діяльності викладачів ХДАК, як кількісних, так і якісних (індекс цитування, імпаکت-фактор та ін.), яку донині використовували лише стосовно провідних учених академії — засновників і лідерів наукових шкіл культурологічно-мистецького та бібліотечно-інформаційного профілів. Ідеться про можливість врахування показників результативності наукової діяльності під час визначення обсягів заробітної плати та просування по кар'єрних сходинках.

Список літератури

1. Ануфрієва О. Л. Сучасні проблеми підготовки молодих науковців / О. Л. Ануфрієва // Нові технології навчання. — 2010. — № 63. — С. 7–11.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. — К. : Ірпінь : ВТФ «Перун», 2001. — 1440 с.

3. Віват, Академіє! Вип. 5 (2009–2010) : дайджест / М-во культури України, Харк. держ. акад. культури, Бібліотека ; [уклад. : С. В. Євсеєнко, О. М. Левченко ; під ред. С. В. Євсеєнко]. — Х. : ХДАК, 2011. — 284 с.
4. Котляров И. Д. Новый метод оценки продуктивности научной деятельности / И. Д. Котляров // Библиосфера. — 2010. — № 2. — С. 60–66.
5. Про схвалення Концепції Державної цільової програми «Наука в університетах» на 2008–2012 роки ; Розпорядження Кабінету Міністрів України від 18.07.2007 р. № 548-р // Офіц. вісн. України. — 2007. — № 54. — С. 86–89.
6. Советский энциклопедический словарь. — М. : Сов. энциклопедия, 1980. — 1600 с.
7. Суліма Є. Вища освіта в контексті національної стратегії розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки / Євген Суліма // Вища школа. — 2012. — № 3. — С. 7–15.
8. Харківська державна академія культури: монографія / В. М. Шейко, М. М. Каністратенко, Н. М. Кушнарєнко [та ін.]. — Х. : ХДАК, 2009. — 196 с.
9. Шейко В. Ідентифікація наукових шкіл культурологічно-мистецького та бібліотечно-інформаційного профілю : постановка проблеми / Василь Шейко, Микола Каністратенко, Наталя Кушнарєнко // Вісн. кн. палати. — 2011. — № 8. — С. 41–43.
10. Шейко В. Ідентифікація наукових шкіл культурологічно-мистецького та бібліотечно-інформаційного профілю : постановка проблеми / Василь Шейко, Микола Каністратенко, Наталя Кушнарєнко // Вісн. кн. палати. — 2011. — № 9. — С. 43–47.
11. Шейко В. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: підручник / В. М. Шейко, Н. М. Кушнарєнко. — 7-ме вид., стер. — К. : Знання, 2011. — 310 с.
12. Шейко В. Підготовка науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації в Харківській державній академії культури / Василь Шейко, Микола Каністра-тенко, Наталя Кушнарєнко // Вісн. кн. палати. — 2011. — № 6. — С. 20–23.
13. Шейко В. М. Харківська державна академія культури: модерні здобутки та перспективи / В. М. Шейко, М. М. Каністратенко, Н. М. Кушнарєнко // Вісн. Харк. держ. акад. культури : Зб. наук. праць. — Х., 2012. — С. 75–86.
14. Який ВНЗ — найкращий? : рейтинги найвідоміших вищих навч. закл. України, складені Ін-том інновац. технологій і змісту освіти МОНмолдспорту // Освіта України. — 2012. — 25 черв. — С. 1, 8–9, 12.

Надійшла до редколегії 05.09.2012 р.